Anul X. Arad, Marţi 18|31 Iulie 1906. Nr. 136.

REDACŢIA
Deák Ferenc-utcza nrul 20

ABONAMENTUL
Pe un an .. .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 «
Pe 1 lună .. .. .. 2 «
Numărul de Duminecă pe an 4 coroane.
Pentru România şi America 10 coroane.
Pentru România şi străinătate numerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAŢIA
Deák Ferenc-utcza nrul 20.

INSERŢIUNILE
de un şir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicaţiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraş şi comitat 592.

Sănătatea obştească.

(R.) Dintre statele europene culte, Ungaria stă mai ruşinos cu sănătatea publică. Pentrucă nicăiri nu se poartă mai puţină grije în ce priveşte sănătatea cetăţenilor. Mai bine de jumătate dintre cei morţi nu au văzut doctori în viaţa lor. Stăm rău îndeosebi noi, Românii. O mare parte dintre Români trăiesc adică în sate mici, unde nu sunt de fel doctori. Şi lipsesc doctorii adesea şi în multe locuri nu numai din sat, dar chiar cercul întreg (câte 10—15 sate) e lipsit de îngrijire medicală. In comitatul nostru, care nu e dintre cele mai sărace, lipsesc, *în părţile locuite de Români*, vre-o zece doctori. Chiar unde sunt, au cerc de activitate aşa de larg, că numai cu mare greutate îşi pot îndeplini misiunea. Se mai adaogă ş'o altă mizerie: cei mai mulţi medici sunt Ovrei cari nu ştiu româneşte. Astfel pe d'oparte poporul nu are încredere în ei, pe de altă parte nici doctorii nu se pot înţelege cu ei. Foarte mulţi nu sunt apoi stabili, ci stau în satele române numai până ce pot ajunge la oraşe ori în comune mari ungureşti. Nu-şi dau deci osteneală nici să înveţe româneşte nici să pătrundă în spiritul poporului şi să caute astfel a-l povăţui cum să-şi grijască sănătatea.

Iată de ce boalele lipicioase şi seceră adesea sate de-arândul, fără ca să se ivească doctorul şi să fie astfel cine să pună stavilă nenorocirilor.

In asemeni împrejurări, de sine se înţelege, preoţilor şi învăţătorilor români şi tuturor cărturarilor cari trăiesc la sate, le incumbă o datorie mare: *să fie păzitori ai sănătăţii poporului!* Să ţină prelegeri, dând sfaturi bune poporului, îndeosebi *mamelor*, căci *cea mai mare nenorocire naţională a noastră este marea mortalitate a copiilor (mai ales dela un an în jos).* Ş'aceasta din pricina neîngrijirei. Nu li-se dă copiilor hrană destulă şi bună, ori li-se dă hrană rea (poame necoapte de pildă); când e în vre-o familie boală molipsitoare, mamele nu-şi păzesc copii, ci se duc, cu copiii în braţe, să vadă ce face copilul bolnav al vecinei, aşa că în câteva zile nu-i casă în care să nu fie copil bolnav şi-i o adevărată minune că totuşi *nu între Români e mortalitatea mai mare,* ci în privinţa asta Ungurii şi Slovacii stau mai rău de cât noi.

Nu mai puţin le incumbă societăţilor culturale ale noastre, în primul rând Asociaţiunei, datoria ca prin cărticele scrise de doctori isteţi să lumineze poporul şi să-l înveţe cum să-şi grijască sănătatea.

Cărticica »*Combaterea Malariei*« de dr. Ioan Popp, medic-colonel (Braşov) pe care am primit-o zilele acestea şi am citit-o cu luare aminte, este în privinţa asta de mare folos. Intâi pentrucă e vorba într'ânsa de o boală care bântue grozav printre Români, a doua pentrucă la noi nu există un studiu de asemenea natură şi astfel cetirea acestei broşuri e de folos pentru toţi.

Se înţelege, ca medic militar, dr. I. Popp, tratează chestia mai ales din punct de vedere militar. Ne spune, de pildă, că la 1872 fiecare al treilea soldat suferea de această boală, care secera numeroase jertfe.

La 1885 erau 50 la mie iar de aci încolo, în urma măsurilor luate, începe să scadă tot mai tare aşa că la 1899 ajunge la 20 la mie. »Cât de înspăimântător este a aflà — scrie dl Popp — că în timpul deceniului 1870—1879 numărul îmbolnăvirilor anuale nici odată n'a fost mai mic de 40.000 şi că s'a urcat chiar până peste 90.000.« Şi mai la vale: »Trebue să admitem cu probabilitate, că în perioada aceasta dela 1870—1899 s'au ivit în armată aproape un milion de îmbolnăviri (armata r. italiană a avut în perioada 1877—1897, dupăcum arată Celli, 322.678 cazuri de malarie) . . .« »In campania ruso-româno-turcă dela 1877—78, în armata rusească dela Dunăre, cu un număr de 592.000 soldaţi, s'au ivit 320.062 cazuri de malarie cu 1782 decese . . . Incă şi mai triste au fost rapoartele în armata de Caucaz în care la numărul efectiv de 246.000 soldaţi, s'au ivit 1292 decese . . . In expediţiile Englezilor în Olanda la 1804, Anglia trimise 36.480 soldaţi de inzula Walcheren. Peste 50 zile numărul bolnavilor se urcà la 10.000, din cari zilnic muriau 25—28. In cele din urmă s'au îmbolnăvit 36.000 oameni, adică aproape întreagă armata«.

Dacă în aşa chip muriau feciorii din armată, cei mai voinici fii ai naţiunei şi de sănătatea cărora se poartă mare grijă, îşi poate ori şi cine închipuì câte vieţi a nimicit şi nimiceşte malaria între *ţărani*, mai ales *printre copii.* Dacă ne ducem vara prin satele de pe câmpie ori pe unde sunt mlaştini, aproape nu vom găsì casă în care să nu fie câte-un copil doi bolnavi »de friguri« cum zice naţia, friguri cari nu te scutură rău, dar' te roade încet şi sigur te nimiceşte.

Noroc că acum boala aceasta este bine studiată, leacul e găsit şi bun, aşa că dacă mergem la doctori, destul de vreme, aproape toţi bolnavii pot fi scăpaţi.

Cărticica dlui dr. Popp dă folositoare poveţe cum să ne grijim casele şi trupul ca să combatem malaria şi în lipsa doctorului. De aceea înspre binele sănătăţii neamului românesc, cărturarii nostri să citească scrisele dlui dr. Popp şi să urmeze poveţele sale înţelepte.

Vacanţa Dietei. Sâmbătă a fost ultima şedinţa meritorică a Dietei, înainte de vacanţa de vară. Luni sau Marţi se va ţineà şedinţa formală. Membrii guvernului vor merge în vilegiatură şi se vor reîntoarce în capitală numai în luna lui Septemvrie, când guvernul va ţineà două anchete.

Vorbirea deputatului I. Maniu,

rostită în şedinţa dela 27 Iulie.

Deputatul naţionalist şi-a ridicat cuvântul contra votării budgetului staverit de guvern, arătând pentru ce nu poate primì acest proiect.

Iată vorbirea:

Maniu: In numele partidului, din care şi eu fac parte, voesc să motivez neîncrederea noastră faţă de guvern.

Că noi ne purtăm cu neîncredere faţă de guvern, e lucru foarte firesc, căci acele puncte de mânecare şi acele principii, ce pe noi şi pe guvern ne conduc ca tendenţe ale vieţii publice, foarte difer una de alta. Noi *stăm pe baza principiului desvoltării libere a popoarelor;* guvernul actual se străduеşte pentru susţinerea şi mai departe a heghemoniei de rassă. Până ce noi ne străduim să introducem principiile democratice în viaţa publică, până atunci acest guvern se nizueşte la continuarea domniei de clase.

In urma unor vorbe a prietenului meu Iehlicska, dl prim-ministru a făcut declararea, că noi stăm în serviciul principiilor comunistice. Daţi-mi permisiunea On. Cameră să cetesc acela parte a vorbirii prietenului meu Jehlicska, din care dl ministru a ajuns la aceasta convingere. (Ceteşte).

De aici nu se poate face concluzie la principii comunistice, şi nu se poate susţinea, că noi voim să introducem în viaţa de stat dominarea principiilor comunistice.

O altă învinuire ce ni-s'a făcut este, că prin păşirea noastră am dat un mare avânt mişcărilor socialiste, cari în urma acesteia, au ajuns la un rezultat de care nu s'a putut bucurà până acum. Dacă păşirea noastră a fost în stare să ajungă la acest rezultat, noi ne bucurăm din inimă. Ne bucurăm din motivul, căci sprijinim toate principiile, ce se pot realizà şi ne folosim de ocaziunea, ca acelea să se poată desvoltà, întări, şi prin focul vieţii practice să se adeverească, că oare întrucât sunt potrivite pentru fericirea omenimei.

După părerea noastră, fieştecare principiu politic involvă în sine oareşi-careva putere, şi involvă o putere deosebită atunci, dacă acele principii politice sunt sprijinite de marea massă a popoarelor, dacă dela susţinerea sau nesusţinerea acestor principii politice depind interesele întregei omenimi. Nu trebuie să ne străduim întru acolo, ca prin restringerea acestor principii politice să ne câştigăm puteri distrugătoare, ci să ne nizuim la convingerea, ca din principiile noastre să aflăm ce e bun, şi realizabil, şi ce e, ce nu se poate duce la îndeplinire în viaţa practică.

Convingerea mea şi convingerea noastră e, că baza ori-cărei existenţe nu poate fi decât *dreptatea şi libertatea.* Dacă Austro-Ungaria va fi compusă numai din o rassă unitară şi dacă acestea două state ar puteà alcătuì un stat naţional, poate că ar puteà mai uşor corespunde datorinţelor, în a căror faţă stau. De oare-ce stăm în faţa acelui fapt, că nici *Austria nici Ungaria nu poate fi stat naţional...* (Mare zgomot, protestări). Sub stat naţional înţeleg stat cu o limbă. *Că acest stat nu va fi cu o limbă nici odată, aceia-i sigur.*

Intre astfel de împrejurări nu rămâne alta decât ca statul după organizarea de drept public peste tot *să asigure fiecărui popor dezvoltare în direcţiune liberă.*

Actualul guvern nu numai din punct de vedere al naţionalităţilor, ci şi din puncte de vedere generale, nu merge în direcţia ce am aşteptat dela

el; dovadă sigură declarările ministrului de justiție. Noi, — și așa credem că fiecare trebue să fie de acel principiu, *că libertății de presă trebue dat cel mai larg teren.* Nu-i iertat în nici un chip să-i pună presei pedeci.

In privința libertății de presă punctul meu de vedere e, că presei să i-se dea cea mai mare libertate posibilă, din motivul, ca să îndatinăm publicul, ca el să știe afla ce e bun și ce e rău. In multe state nu e nici o dizpoziție în privința libertății presei și este țară, unde în presă se face lesă majestate, proclamare de republică, cu un cuvânt violarea tuturor atributurilor unui stat, și cu toate acestea nu-i nici un terorizm. Ar costa timp mult, ca să mă ocup cu fiecare portofoliu în special. Să-mi fie permis în general să constatez, că șefii actuali ai ministerului de interne și a celui de agricultură îndeosebi nu s'au ocupat cu aceea chestiune, care de prezent e de mai mare importanță; și aceasta nu e decât străduința împedecării *emigrărilor* popoarelor și stârpirea năcazurilor ivite prin emigrări, foarte dăunătoare pentru dezvoltarea economică.

Se poate, că pe d-voastră vă va plictisi, dar aceasta e o chestiune cu mult mai importantă, decât se comitem față de ea acea mare eroare, ca îndecursul discuției de o săptămână să nu ia cuvântul nimeni întru apărarea intereselor acelora, cari *părăsind pământul patriei,* sunt necesitați să ia bățul pribejiei, să plece în străinătate din motivul, că instituțiunile acestei patrii nu sunt potrivite pentru asigurarea existinței lor.

Causa emigrărilor e, că modul de trai se scumpește, și roadele de câștig scad. In urmarea acestora ce-ar fi datorința noastră? Să înmulțim isvoarele de câștig. Aceasta nu se poate ajunge în alt mod, numai escluziv așa, că vom *înmulți venitele de vară a le poporului.* Dacă luăm în socotință, că plugarul lucră patru luni și din agonisala făcută în aceste patru luni trebue să susțină în cele douăsprezece luni, atunci să nu se mire nimeni, că plugarul e constrâns să emigreze; îndeosebi să nu vă mirați atunci când și pentru câștigul din cele patru luni e expus la tot felul de despoieli. Căci, Onorată Cameră, pe de-o parte trebuie să le căutăm peste vară isvoare de câștig, iar pe de altă parte să nimicim acele mijloace, ce împiedică venitele de vară; cum sunt *contractele secerișului.* Contractele secerișului sunt provăzute cu atare sancțiune, ce fără nici o sentință judecătorească obligă pe lucrător la îndeplinirea muncii. (Sgomot). Alta sanare a acestora nu e, decât aceste contracte mai nainte de ce ar fi încheiate, să fie revidiate de acele organe, cari sunt chemate spre acest scop, căci e cu neputință a sancționa un atare contract, ce *asigură muncitorului un venit de treizeci cruceri la zi.* (Strigăte din stânga: Nu cunoști referințele!) Le cunosc, câștigă numai treizeci de cruceri. Emigrările se pot împiedeca apoi prin colonizările potrivite și prin scutirea de dare a minimului de existență.

Nu pot îndeajuns a atrage atențiunea onoratei camere și a on. guvern, că emigrările nu se pot împiedeca fără de apărarea intereselor din lăuntru ale țării. Pentrucă emigrările provin pe de-o parte din câștigul bagatel, pe de altă parte prin căderea în datorii. Chiar din acest motiv se recere să se asigure fiecărui în mod neatacabil, ceea ce-i de lipsă pentru susținerea traiului.

Nu voesc să mă ocup mai pe larg cu diferitele portofolii, ci pe scurt reflectez la declarările ministrului de finanțe.

Ca un succes al luptelor politice din urmă se accentua scutirea de dare a minimului de existență și darea progresivă. Am așteptat deci cu nerăbdare, să vedem că dl prim-ministru, ca ministru de finanțe în ce mod dorește se efetuiască reformele de mult dorite. Declarările dlui prim-ministru au făcut asupra mea o impresie deprimătoare, pentrucă n'a conrăspuns nici așteptărilor noastre nici așteptărilor opiniei publice.

Dacă guvernul la darea de pământ nu voiește să introducă darea progresivă, atunci în aceasta privință actualul guvern e mai retrograd decât o parte mare a agrarilor, căci un mare bărbat al agrarilor, dacă îmi aduc bine aminte a declarat în anul trecut, că la darea de pământ primește darea progresivă.

On. Cameră! Noi față de acest guvern nu ne putem purta cu încredere și în urmă acestea nu putem vota proiectul de lege. (Aprobări pe băncile naționalităților).

Lupta pentru sufragiul universal. Se zice, că planul despre reforma electorală deja e gata. A trecut chiar și prin revizia guvernului. Nu e făcut în modul, ca să mulțumească toate clasele poporului. Guvernul e în deplină convingere, că naționaliștii și socialiștii nu vor fi mulțumiți cu acest plan, căci e un simplu proiect, cu conzideraţii, cum a fost a lui Kristóffy.

Din Dietă.

— Ședința dela 28 Iulie. —

In 28 Iulie a ținut atât casa deputaților cât și casa magnaților ultima ședință meritorică înainte de începerea vacanței parlamentare. Ședința s'a ținut sub presidiul lui Rákowsky. S'au înaintat mandatele deputaților Eötvos Károly și Müller Károly, ambii aleși contra voinții guvernului.

Ședința s'a ocupat cu suspendarea imunității mai multor deputați parte pentru agitație, parte pentru duel sau alte afaceri de onoare.

Hencz Károly a fost acusat cu agitație de clasă, fiindcă cu ocaziunea ținerii vorbirii de program în Csepreg a zis următoarele:

Dacă dintre popor unul pe altul se batjocurește se face cercetare și rezultatul e, că respectivii sunt pedepsiți la șese luni, la un an s'au doi închisoare, până ce pe domnii, cari duelează, se omoară, îi închid pe o zi, sau două, și și atunci le dă toată comoditatea. Dacă un tată de familie are trei copii, îi ia soldați, până ce colo sus copii domnilor ticăloși (bitangi) sunt scutiți. Dacă un om sărac care are familie mare, furând o găină pentru familia lui lihnită de foame, e pedepsit la șese luni închisoare. dar acei domni cari defraudează mii și mii, în urma întrevenirei rudenilor lor, sunt mântuiți«.

E interesant, că chiar Hencz Károly încă a ajuns în ceata acestor domni, numiți »bitang« omorînd și el în duel pe contele Keglevich István.

Dieta a suspendat dreptul de imunitate la 18 deputați între ei și a lui Milan Hodja și Iuriga pentru agitație.

Vizy a făcut interpelare în chestiunea învățătorilor de stat, cerând dela guvernul că și acești învățători să fie introduși ca oficianți de stat.

Casa magnaților

a ținut ședință dela orele patru până la cinci. Afară de prezident și de notari erau de față de tot două-zeci și unu de membri.

Dintre ministri au fost de față Wekerle, Darányi Iosipovich, Andrássy și contele Zichy. Polonyi a trimis în locul său pe Günther, iar Apponyi pe secretarul de stat Molnár, până când Kosstuh și Jekelfalussy n'au fost reprezentați prin nime.

Prezidentul Dessewffy cere să se facă discuție asupra budgetului.

Majláth în loc de aceasta, laudă guvernul, care a știut să se îngrijească atât de bine de țară, încât în urma agitărilor pornite de oameni dușmani statului, nu s'au întâmplat tulburări.

Rudnyánssky primește budgetul, la ce prezidentul poftind succes guvernului, ridică ședința.

Din străinătate.

Conflictul româno-grec.

Publicația »L'Europe Orientale« de curând apărută în Paris, conține în primu-i număr, sub titlul »Ruptura Greco-Română« următoarea corespondență:

Se știe de unde vine această ruptură, cauzele cari au determinat-o. Voesc cu toate astea să rezum imparțial situațiunea în această primă scrisoare.

Părea drept ca Românii cuțovlachi, locuind Macedonia, să fie puși pe un picior de perfectă egalitate cu celelalte naționalități reprezentate în Imperiul Otoman.

S'a făcut demersul la Constantinopol, și Sultanul în înalta sa înțelepciune, acordă Românilor ceeace deja acordase Bulgarilor și Sârbilor și ceeace Grecii au de secoli: recunoașterea naționalității lor distincte, comportând pentru dânșii ca și pentru Greci, Sârbi și Bulgari, dreptul de a poseda școli și biserici unde învățământul să fie dat în românește, unde liturghia să se facă în limba română.

Această echitabilă măsură luată în favoarea cuțovlachilor n'a putut să cauzeze nici o nedreptate Greciei.

Grecia cu toate a emis pretenția de a împiedecă ca Iradeaua Maiestății Sale Sultanul să aibă plinul său efect. Și pentru a ajunge la acest rezultat, ea a permis pe de o parte a se formà bande pe teritoriul său și de a le trimite în Macedonia contra Românilor pe cari îi jăfuesc, îi violentează și-i masacrează, iar pe de altă parte chemând pe Patriarchul în ajutor, ea face să se amenințe populațiunile cu afurisenia dacă se vor rugà în românește, ca și când în România, țară ortodoxă, liturghia nu s'ar face în limba română; în limba rusă în Rusia; în limba sârbă în Serbia; în limba bulgară în Bulgaria; în limba muntenegreană în Muntenegru. Kuțovlachii vor fi excomunicați dacă fac ceeace fac toți credincioșii celorlalte țări ortodoxe. Singuri ei vor fi condamnați a se rugà la Dumnezeu pe veci în grecește.

Inaintea acestei presiuni morale ar trebui să zicem imorale, căci ea nu e creștinească — a Patriarchatului, înaintea criminalelor intreprinderi a bandelor grecești, România puteà să rămână spectatoare imposibilă?

A pune chestiunea este a o rezelvà.

Grecia combate prin fer și foc pe Românii din Macedonia. România aveà dreptul și datoria de a combate pe Greci pretutindeni unde ar puteà să-i atingă; și ea nu o puteà face în nici o parte mai bine ca la ea acasă, unde dânșii sunt numeroși, unde mulți se îmbogățesc. Ea n'a întrebuințat în contra lor nici fer, nici foc, și s'a mărginit a îndepărtà un oare-care număr de pe teritoriul său. Ea va continuà a lucrà astfel dacă asasinatele continuă în Macedonia, și nu se va oprì decât când Grecii vor lăsà pe Kuțovlachii în pace.

Ori-care alt stat ar lucrà la fel în locul României.

Situația în Rusia.

Guvernul Stolypin e foarte mulțumit cu rezultatul dizolvării Dumei. Cu bărbăție voește să înainteze pe drumul apucat, căci nu se observă, că poporul ar fi revoltat

Nagy Pál,

măestru căldărar în Budapesta

V. Váczi-ut, nr. 64.

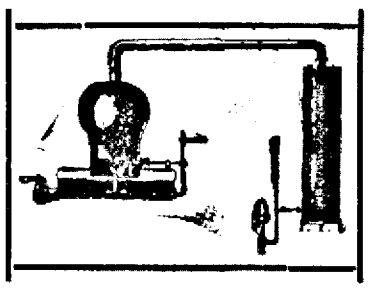

Căldări și recuizite de aramă roșie pentru ferberea spirtului, cognac, licher, comină și drojde.

Pregătirea verigelor (catene) de fer. Mare magazin stabil pentru aranjamente de băi (scalde). Aranjază și provede cu cele trebuincioase tot felul de fabrici. Vase de aramă pentru hoteluri și restaurante; pentru ferbere de cafea; căldări pentru spălat și pentru vatra focului (sparchet) în cuină. Raporturi și cinctură cu prețuri foarte moderate.

pentru dispoziţiile luate de guvern. Primul pas nu a fost împreunat cu multe greutăţi. Nu numai Goremykin, fostul prim-ministru ci întreg corpul ofiţeresc cu sfială se cugetau la urmările triste a disolvării dietei. Când de pe neaşteptate s'au luat această dispoziţie şi din declarările unui pacifician moderat, care despre ucasul de disolvare a Ţarului a zis următoarele:

— Probeze numai guvernul să disoalve Duma! In acel moment se va începe vărsare de sânge. Şi nu se va găsì nici un soldat, care să împuşte în popor.

Un membru al guvernului actual a zis:

— Dacă nu mă înşală presemnele, atunci stârpirea casei domnitoare va succede de minune.

Din România.

Delegaţia militară austriacă la Sinaia. Luni 10 Iulie, a sosit la Sinaia, pentru a salutà şi felicità pentru 40 de ani de domnie pe M. Sa regele, dl general de cavalerie Ioseph von Gaudernal, comandantul corpului 12 de armată austriac, însoţit de d-nii: general de brigadă baron Pflanzer-Baltin, comandantul brigăzei 31 de infanterie din Braşov; generalul de brigadă Tarbuk von Sensenkorst, comandantul brigăzei 32 de infanterie din Sibiiu; colonelul Sarkotie, şeful statului-major al corpului 12 de armată; colonelul Şandru, comandantul regimentului 2 de infanterie; colonelul Oppitz, comandantul regimentului 34 de artilerie şi dl locotenent-colonel cavaler Petcani von Steinberg, comandantul ad-interim al regimentului 2 de husari; dl locotenent-colonel de Rozwadovski, ataşat militar pe lângă legaţiunea austro-ungară, însoţeà această delegaţiune de ofiţeri.

La gară, adjutantul de serviciu a întâmpinat pe Excelenţa Sa dl general von Gaudernak, pe care l-a condus dimpreună cu ceilalţi ofiţeri în trăsurile Curţei, la castel.

La oarele 11 jum. M. S. Regele a primit în audienţă pe dl general comandant al corpului 12 de armată, iar la oara 1 p. m., a avut loc un prânz, cu care ocaziune Excelenţia Sa a prezentat M. M. L. L. Regelui şi Reginei, A. A. L. L. R. R. Principelui şi Principesei României pe ofiţerii ce îl însoţeau.

La oarele 4 p. m., ofiţerii austriaci, precum şi Curţile regale şi princiare au fost învitaţi de A. A. L. L. R. R. Principele şi Principesa României la ceaiu la »Cuibul Principesei«, la care au luat parte şi Suveranii, cari au bine-voit a convorbì îndelung cu persoanele prezente.

La oarele 5 jum. p. m., ofiţerii austriaci, luându-şi rămas bun dela Maiestăţile Lor şi dela Alteţele lor Regale, au fost conduşi în trăsurile Curţei la gară.

*

Fundaţia Universitară Carol I. din Bucureşti a fost autorizată a primi donaţia de 20.000 lei din partea instituţiei financiare »Deutsche Bank« din Berlin.

*

Eri a fost definitiv montat tabloul alpin reprezentând mai multe vârfuri pe munţi şi prăpastii. Aci se va da iluziunea răsăritului şi apusului de soare la munte. Tabloul se va complecta prin adăogirea de clopote cari vor suna întoarcerea unei turme.

Dl dr. Istrati vizitând grota a propus directorului grotei dl inginer Steinberg să adaoge un cioban cântând din caval.

Au sosit spre a fi expuse în pavilionul agriculturei grâne noi din recolta anului acesta.

Printre multe varietăţi se observă mai mulţi porumbi de o înălţime neobicinuită.

*

Pavilioanele rustice din grădina zoologică vor fi, după dispoziţiunile luate, terminate Marţea viitoare.

In pavilioane se vor expune păsării cerbi şi căprioare.

*

Crimele bandelor greceşti.

Nise vesteşte din Salonic că Joia trecută antariţii au rănit mortal pe românul din Xirolivard, Ioan Paceavura, pe când păştea turmele pe muntele Ţarcoviani. In stare gravă a fost adus la Veria.

Tot Joi antariţii au capturat în satul bulgăresc Licovişte 7 bulgari pe când săpau la porumb. Nimeni nu ştie despre soartea lor, dar de sigur că vor fi fost omorâţi.

Acum vre-o 4 zile nişte grecomani din Lelia, în număr de trei s'au dus la casa institutoarei Despa Hristu, şi pe când lipsea mama sa de acolo, s'au întrodus cu scop de a ucide.

Imediat însă institutoarea a început să strige şi au alergat la faţa locului armata şi păzitorii. Agresorii au fost prinşi şi bătuţi sdravăn şi apoi aduşi legaţi la Veria. Acì însă au fost imediat puşi în libertate.

*

Noui ştiri din Macedonia ne spun că numeroase bande greceşti, comandate de ofiţeri greci, au trecut decurând fruntaria şi se îndreptează spre comunele româneşti.

*

Ştiri dela expoziţie.

Bănăţeni la Expoziţie. Citim în ziarele de dincolo că la 1 August vor sosì în Bucureşti 500 Români din Bănat spre a vizità expoziţia naţională.

Conziliul primăriei a hotărît să facă o frumoasă primire Românilor bănăţeni.

*

Intrările în ziua de Joi 13 Iulie 1905 au fost: 3360 de persoane şi 13 trăsuri.

*

Vineri 14 Iulie au întrat în Expoziţiune 2147 persoane şi 11 trăsuri.

*

Biroul statistic din ministerul de domeniu a întocmit pentru expoziţia naţională statistică privitoare la mişcarea populaţiei noastre în ultimii zece ani.

Din această statistică, se vede că în aceşti 10 ani populaţia ortodoxă din oraşele Iaşi şi Botoşani a dat numai excedente de morţi, pe când populaţia mozaică a dat mari excedente de naşteri.

De asemenea în timp de 9 ani în oraşele Hârlău şi Roman; timp de 8 ani în Bacău şi Berlad, de 17 ani în Fălticeni, T.-Frumos şi T.-Jiu; timp de 6 ani în Craiova, Neamţu, Odobeşti, Banciu, Slatina şi R.-Vilcea, şi timp de 5 ani în Dorohoiu şi Vaslui populaţia ortodoxă a dat mari excedente de morţi, iar populaţia mozaică a dat numai excedente de născuţi.

Statuia d-rului Davila, care va fi aşezată în faţa porţei de întrare dela expoziţie, a fost adusă spre a fi montală.

Lucrurile au început şi vor fi terminate în curâne.

Din Basarabia.

Programul partidului naţional democratic român.

In nrul dela 5 Iulie al »Basarabiei« se publică programul partidului naţional democrat român. Redacţia îl publică pentru a înlătură învinuirea că vor să rupă Basarabia dela Rusia şi s'o împreune cu România, precum şi că vor anarhie şi răsvrătire.

»Poporul român din Basarabia — zice programul — a fost totdeauna credincios legăturilor sale cu Rusia«. Nici odată nu s'a resculat Românii de acolo împotriva stăpânirei legiuite. Cu toate acestea pe Români, cari sunt 3/4 din nrul locuitorilor, îi opresc de a se folosì de limba lor în biserici şi scoli. Celelalte naţii din Basarabia au toată voia. Grecii, Armenii, Nemţii, chiar Evreii au şcolile lor şi voiesc a întrebuinţà limba naţională în obştiile lor. Numai Românii, până la eşirea »Basarabiei«, n'au avut asemenea drepturi şi nici azi nu-şi pot învăţà copiii în limba părinţilor şi strămoşilor.

S'a călcat statutul dela 1818 dat de Alexandru I, care spune că Basarabia păzeşte orânduiala ei naţională şi din pricina acesta primeşte o deosebità formà de ocârmuire şi că le lasă pe totdeauna întrebuinţarea limbei în şcoli şi drepturile, privilegiile şi legile locale.

Prin manifestul împărătesc dela 17 Octomvrie 1905 poporul din toată Rusia e chemat să ia parte la cârmuirea ţărei, — deci şi Românii Basarabeni trebuie să ridice glasul pentru apărarea drepturilor şi intereselor lor. »Noi suntem datori să răspundem la chemarea de a lucrà împreună cu fratele nostru — poporul rusesc — pentru slăvirea şi întărirea Rusiei celei nouă ce şi-a luat avântul din ziua din ziua de 17 Octomvrie.

Pentru aceasta Românii trebuie să se întrunească într'un partid naţional-democratic din Basarabia ca să lupte pentru întrarea în fiinţă şi pătrunderea în viaţa obştească în Basarabia, potrivit cu drepturile şi principiile hotărîte prin manifestul dela 17 Oct. 1905. Românii trebuie să se alăture cu intreaga societate rusească şi să ceară pentru toţi cetăţenii împărăţiei deopotrivă, fără deosebire de naţie şi religie, libertăţile politice şi omeneşti ca temelie şi întemeiere a unui regim cu adevărat constituţional, având la temelie dreptul de alegere obştesc, egal, direct şi secret pentru toţi vârstnicii.

Iată acuma şi punctele pentru cari vor lucrà în deosebi:

1. Organizaţia Basarabiei pe temeiul statutului dela 1818, adică având rânduială naţională şi întrebuinţarea limbei româneşti în dregătorii şi în şcoli precum şi privilegiile şi drepturile locale. Deci Basarabia trebuie să fie autonomă sau cu cârmuire de sine, recunoscându-se naţiei româneşti predomnitoare în această provincie dreptul la propăşire liberă şi neîmpiedecată. Limba românească să se întroduca deci ca şi la 1812 în dregătorii şi şcoli, păstrându-se limba rusească numai ca obiect deosebit, iar Românii să aibă dreptul deplin de a alcătuì orice întruniri şi tovărăşii ce ar urmărì păstrarea, întărirea şi desvoltarea limbei, literaturei şi culturei naţionale. Limba rusă, ca limbă de stat, să se impuie numai în organele centrale, în armată şi în marină.

De altă parte deregătoriile de ocârmuire locală, în sate, volaste (plăşi), ţinuturi, precum şi în sfatul superior, (zemstvul de gubernie) să fie organizate după principii democratice, având ca temelie dreptul de vot obştesc, egal, direct şi secret.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár" adevărate şi maşini pentru curăţirea sămânţelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată ţara şi cele mai ieftine şi de construcţia cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcţii, corăspunzătoare tuturor cerintelor economice, maşini pentru curăţirea grânelor, ciururi de pleavă, mânate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereţi catalog gratuit despre noutăţile noastre de un an. La ori ce cerinţă răspundem promt şi fără nici o plată.

FABRICA DE MAŞINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ŞI SOŢUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69. In Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlul în caz urgent: KALMAR-rostagyár. Numărul Telefonului 96

2. Legiuirea agrară pentru Basarabia. Moşiile mănăstireşti, aşa de întinse, fiind date de boeri şi de domni pentru trebuinţele culturale şi pentru binefaceri — vor alcătui pe viitor un fond cultural — al Basarabiei. Administraţia numită a moşiilor închinate se va desfiinţă şi moşiile se vor administrà de conziliul provincial superior (zemstvu).

Aceste moşii se vor puteà da în arendă numai sătenilor muncitori de pământ din Basarabia, atâta cât poate muncì fiecare gospodar cu copiii săi, fără argaţi.

Arendarea se va face pe vadele lungi, cu preţ cât de mic, hotărît de conziliul superior şi care nu se va mai ridică în curgerea sorocului de arendă.

Veniturile moşiilor din fondul cultural vor sluji pentru facerea de şcoli naţionale la ţară, pentru ajutorarea bisericilor sărace, într'un cuvânt pentru a răspândì lumina în satele Basarabiei.

Dacă moşiile, ce astăzi ar întrà, după-cum se arată mai sus, în fondul naţional, nu ar ajunge pentru a întregì pământurile ce au astăzi sătenii pentru o gospodărie temeinică, în întinderea hotărîtă de adunarea imperială, atunci conziliul provincial va fi dator să rescumpere cu ajutorul băncei ţărăneşti şi după o dreaptă preţuire atâtea din moşiile boereşti, cât va fi de trebuinţă pentru aceasta. Moşiile astfel răscumpărate vor mărì fondul cultural naţional al Basabiei şi vor fi împărţite în arendă tot în felul de mai sus.

Pe lângă asta zemstvurile de ţinut vor aveà a ajutà obştiile de săteni a luà în arendă moşiile boereşti. La nevoie zemstvourile vor luà ele în arendă moşiile şi le vor arendà la ţărani, având a luà câştigurile după legea de urmărire a statului.

Zic că vor face o lege de tocmeli agricole ocrotitoare pentru săteni. Pentruca legea să se ţie în seamă se va numì un inspector agrar şi camere de împăciuire, cari vor puteà desfiinţà tocmelile împotriva legii sau înşelătoare.

Legea va îndatorì consiliul provinciei şi pe cele de ţinut a îngriji să se ridice lucrarea pământului şi chiverniseala muncei, ajutând şi răspândind tovărăşiile de împrumut şi păstrare (bănci populare), de consumaţie (căpătare mai ieftine a lucrurilor de hrană) şi de alte tovărăşii menite să crească preţul productelor ţărăneşti şi a face să se eftinească traiul ţăranului. Se va înfiinţà o casă centrală a societăţiior cooperative, a tovărăşiilor de împrumut şi păstrare din Basarabia, cu un capital de cel puţin trei milioane de ruble, care să împrumute societăţile săteşti pentru a-şi ajunge scopurile lor.

Se vor înfiinţà şcoli speciale pentru fiecare ramură de muncă agricolă şi şcoli de meserii săteşti în fiecare ţinut după nevoile locului.

Românii vor da voturi numai candidaţilor cari se vor lega să apere în adunare aceste cereri.

Deputaţii nostri se vor puteà alătura pe lângă alte partizi, numai dacă vor sprijini aceste cereri naţionale.

Inchee cu încredinţarea că Românul nu piere şi arată că vor păşì cu hotărîre neclintită la muncă şi luptă pentru înălţarea poporului român, din Basarabia.

(»*Basarabia*« Nr. 12 5 Iulie. Chişinău).

NOUTĂŢI.

ARAD, 30 Iulie 1906.

— **Manevrele împărăteşti** se vor ţineà în anul acesta în Silezia. In prima jumătate a lunei Septemvrie se vor ţineà manevrele maritime în Dalmaţia de sud.

La noi în Ungaria nu se vor face manevre, deoarece s'au întârziat asentările. Vom fi scutiţi deci de a mai cetì despre moartea năprasnică a multor bieţi soldaţi, loviţi de arşiţa soarelui, şi nici bieţii economi nu se vor plânge, că soldaţii le-au dripit sămănăturile de pe holde.

— **Cununie.** Dl dr. Emil Monţia s'a cununat cu dşoara Mariţi Doge în biserica gr.-or.-rom. din Lipova.

Dorim tinerei părechi deplină fericire!

— **D-ra Agata Bârsescu** a fost angajată la Teatrul Naţional din Bucureşti pentru mai multe representaţiuni, între 15 Octombrie şi 3 Noembre.

— **Şcoalele lor.** Intr'un articol de fond am scris pe larg despre şcolile ungureşti şi despre creşterea de care se împărtăşesc elevii în ele. Elevii se ocupă mai mult cu politica decât cu studiile. Insă nu ei poartă vina. Aşa li-se dă creştere din partea profesorilor.

Dar' sunt şi alte păcate la mijloc, mult mai îngrozitoare, mult mai revoltătoare pentru orice om de bine, pentru oricine, mai simte nţică ruşine în sufletul său. Băieţii nu se împărtăşesc nici de creştere morală. S'a aflat profesor uitat de sine, care şi-a dus băieţii prin lupănare, în ăst mod introducându-i în viaţa publică.

Cu astfel de profesori nu poţi creşte floarea unui neam.

Un profesor, cu numele Alvinczy, — maghiar deci, — descopere mari păcate şi multe greşeli, la şcoalele lor. Descoperirile făcute de el le va publicà cât mai curând în o broşură.

Profesorii mai tineri dela gimnaziul din Szombathely — zice Alvinczy — sunt adevăraţi factori ai imoralităţii. Pe copiii, cari aveau mame tinere şi frumoase îi ameninţau, că-i vor trântì cu orice preţ.

După această ameninţare chemau pe mamele copiilor la ei acasă, le spuneà, că copii lor, sau are să fie trântiţi, sau dacă nu, ele, mamele, să se *împrietenească*, cu ei, profesorii. Unele, cari cu greu puteau să-şi susţină copiii la şcoală, şi căror deci le cauzează nu numai mare durere, dar' şi mare greutate căderea copiilor, s'au şi *împrietenit* cu profesorii.

S'au jertfit pe sine, cu ruşine, unor mizerabili ce ar trebui zugrumaţi de vii.

S'a aflat în sfârşit totuş un om drept între ei care să spună şi să scrie obiectiv şi drept despre ei şi şcoalele lor.

— **O hotărîre judecătorească originală.** Un lucrător tinichigiu se urcase pe turla unei biserici ca s'o dreagă. Cum făcu, cum drese, alunecă şi căzu. Se scoală de jos ameţit, se pipăe... n'avea nimic. Un om însă era lungit acolo. Ce se întâmplase? Tinichigiul căzuse tocmai în spinarea unui trecător, care se lovise aşa de rău încât, cu toate îngrijirile ce i-s'au dat la spital, îşi dădu sfârşitul.

Iată acum familia mortului că dă în judecată pe tinichigiu.

— Acest om a omorît pe fratele nostru! Să moară şi el.

— A făcut-o fără să vrea!... zicea advocatul tinichigiului.

— Atunci să plătească o sumă mare de bani, cum scrie în lege.

Judecătorul părea încurcat. In adevăr, zice legea că dacă un om omoară pe altul, din greşeală, să plătească!... Aici însă se puteà zice că e »greşeală«? Amână hotărîrea pe a doua zi.

Atunci iată ce hotărîre dete. Tinichigiul să se culce jos tocmai în locul unde fusese răposatul când a căzut; iar fratele aceluia să se sue în turn şi să-şi dea drumul peste tinichigiu...

Hotărîrea — se înţelege — n'a fost esecutată.

— **Numai zilele acestea** — zice »Gaz. Tr.« — a relevat în camera ungară dl deputat Maniu, ce anomalii se petrec la căile ferate ungare, unde pasagerii sunt bruscaţi dacă cer bilet în altă limbă, decât în limba maghiară. In Braşov încă avem o cassieră, care crede de cuviinţă a da lecţii de limbă pasagerilor. Aşa zilele acestea un domn a cerut bilet pentru Prejmer în limba nemţească. Cassiera i-a făcut reproş, că de ce nu cere pe ungureşte şi l-a învitat ca pe viitor să ceară biletul numai ungureşte. Din întâmplare se afla la ghişeu şi deputatul Ghimbavului Dr. Schmidt,

Nervositatea.

De Anton Cehov.

Dimitrie Osipovici Vacsin se reîntoarse din oraş în reşedinţa lui de vară cu impresiile noui ale ştiinţei spiritiste. Fiind singur în odae (soţia îi plecase), pe când se desbrăcà şi se culcà, se gândeà involuntar la aceea-ce auzise şi văzuse nu de mult. Fie zis în paranteză, în realitate nici nu era ştiinţă aceea; ci numai povestiri despre lucruri fioroase, cu cari se întreţineau seara. O fată începuse să vorbească despre cetirea gândurilor.

Dela această conversaţie a trecut la lucruri spiritiste. Pe urmă unul dintre cei presenţi a adus vorba asupra fantomelor şi visiunelor. Un domn a povestit despre un mort, care s'a întors în sicriu. Iară Vacsin luă o farfurie şi arătă damelor, cum trebue să vorbească cu spiritele. Intre mai mulţi, cită spiritul unchiului său, Claud Mironici, căruia îi adresă întrebări.

— Multe lucruri necuprinse... şi înfiorătoare sunt în natură — se gândì Vacsin şi-şi trase plapoma pe el. — Nu morţii ne înfiorează, ci tăinuirile!

Bătuse ora unu. Vacsin se 'ntoarse pe cealaltă parte şi de sub plapomă zărì lumina albastră a candelei. Flacăra lampei se lungì deodată şi luminà statuetele sfinte din colţ precum şi portretul mare al lui Claund Mironici, care atârna pe peretele din faţă.

— Ce aş face, dacă în această semi obscuritate, ar apare spiritul unchiului meu? — se gândì Vacsin. Nu, aceasta e peste putinţă!

Fantomele sunt vedeniile creerilor bolnavi.

Vacsin, spre mai mare siguranţă, îşi trase totuşi pe cap plapoma şi-şi închise ochii. In fantasia lui învie mortul care s'a întors în sicriu capul celui spânzurat şi faţa copilului înecat.

— Ce absurd!... Şi totuşi mi-e frică ca unui copil... Nebunatic!

Ciasornicul de pe părete face, tic-tac, tic-tac! Dela biserica din sat se aude glasul păzitorului de cimitir. Un glas încet trăgănat, tânguitor. Vacsin simţì cum îi trec fiori reci prin ceafă şi spate. Simţia parcă ar auzi respiraţia cuiva deasupra capului lui; parcă unchiul lui ar fi eşit din pervaz şi s'ar fi aplecat asupra lui...

Vacsin se înfioară. Apoi când un gândac sburà în odae pe fereastra deschisă şi sbârnăe în jurul patului lui, nu se mai putu stăpânì şi trase soneria cu vehemenţă.

— Ce poftiţi, Dimitrie Osipovici? se auzì vocea guvernantei după uşe.

— Dta eşti, Rosalia Carlovna? Zise Vacsin uşurat. — De ce te-ai ostenit?.. Nu poate veni Gavril?

— Pe Gavril d-voastră la-ţi trimis în oraş şi s'a dus şi Glafir cu el... Afară de mine nu mai e nime în casă... Ce poftiţi?

— Domnişoară, vreau... vreau să spun... că... Dar vino înlăuntru nu te jenà!... Aici şi aşa e întunerec...

Rozalia Carlovna, cu faţa sănătoasă şi cam grasă, întră în camera de culcare şi aşteaptă.

— Şezi domnişoară... Voesc să-ţi spun... »Ce să-i şi spun?« se gândì Vacsin, căruia acum îi era mai puţin frică. Voiam să te rog, că dacă mâine dimineaţă va merge Gavril în oraş, nu uita să-i spui... să... să-mi aducă ţigarete... Dar şezi!

— Ţigarete? Bine!... Şi ce mai poftiţi?

— Şi că nu mai voesc altceva, ci... Şezi! Mă voiu mai gândì la ceva...

— E totuşi neobicinuit ca o damă să şadă în odaia unui bărbat. Se vede, Dimitrie Osipovici, că dta vrei să glumeşti cu mine... să mă tachinezi... înţeleg. Pentru ţigarete nu e obiceiul să scoli pe cineva din somn... înţeleg,

Rosalia Carlovna se întoarse într'un călcâiu şi eşì.

Vacsin care începuse să se ruşineze de frica ce-l cuprinse, se mai liniştise prin vorbă; îşi trase plapoma pe cap şi-şi închise ochii.

Cam vr'o zece minute se simţì el bine, dar apoi îl cuprinse din nou starea curioasă de mai înainte.

Nici nu îndrăznea să-şi deschidă ochii, cu ei închişi se plimba prin odae, căută chibrite şi aprinse lumânarea. Dar asta nu-i folosì la nimic. Se sperie de sine însuşi, când se întoarse spre oglindă, acì îi se părea, că unchiul lui clipeşte din ochi.

Ii sună din nou... la dracu! — zise el. Ii voi spune că mi-e rău şi îi voi cere picături.

Vacsin sună. Nici un răspuns. Sună din nou. In loc de răspuns să auzià numai glasul păzitorului de cimiter.

Prin tot corpul îi trecură fiori reci şi-i cuprinse frica întru atâta, încât fugì repede din odae. Şi

care a declarat cassierei, că are să o denunțe. Ziarul »Br. H.« luând notă de incidentul dela ghișeul gárei, își încheie reportajul cu următoarele cuvinte: »Zău ar fi timpul suprem, să se dea un ordin, prin care să se permită refuzarea biletului, în cas când publicul ar întrebuința alte numiri decât pe cele oficiale...

Era nouă!

— **Puterea cântării.** (O aventură miraculoasă). Ziarul englez «Daily Mail» scrie despre o aventură a dnei Underwood, soția unui bogat american din New-York. Ea a mers în calea bărbatului său, care se afla de câte-va zile într'o pădure la vânat. S'a rătăcit însă și a apucat-o noaptea în pădure. Deodată ea aude un răget infricoșat și un leu uriaș o trânti la pământ. Leul sta mugind deasupra ei, ea plângea știind ce moarte o așteaptă. Deodată își aduse aminte că a cetit undeva că animalele devin blânde prin cântarea omenească. Ia începú să cânte tot mai tare și mai frumos. Leul a devenit blând ca mielul. Toată noaptea a cântat doamna Underwood, iar' leul ședea comod lângă ia și numai o labă și-o mai ținea deasupra ei. Dimineața veni bărbatul și auzind din depărtare vocea soției sale, ochì și trase un glonț în capul leului care căzù mort lângă doamna, care la auzul detunăturei leșinase.

— **Reclama e sufletul comerciului.** Nici ideie nu ne putem face până unde ajunge reclama în America.

Sunt reviste cari într'un singur număr publică anunțuri de 600.000

Ziarele și revistele americane au însă un control sever ca nu cumva să se strecoare anunțuri înșelătoare.

Totuși se citează cazuri nostime.

Așa, ziarele anunțau că pentru 50 bani se trimite o «magnifică» fotografie a președintelui Statelor-Unite.

Cine n'a trimis 50 bani?

Ce le-a venit?

O marcă postală cu chipul președintelui!

Altul asigura că cine va trimite 5 lei, va primì în schimb mobila unui salon.

Cei cari au dat parale, s'au pomenit cu — fotografia mobilelor.

— **Tren căzut într'un lac fără fund.** Din America vine știrea, că Mercuri în 25 Iulie un tren expres ce trecea pe lângă »Lacul-Diamant« a sărit din șine, s'a izbit de o stâncă și s'a răsturnat în lac cu toți drumeții. Caută după el cu clopotul de apă, dar nu ajung la el, căci lacul e foarte adânc, se zice fără fund.

— **Ai lui să fie.** Prin foile maghiare cetim, că pe lângă alți jidovi, cari se lapădă și de sufletul său numai să fie binevăzuți înaintea Ungurilor, și-au mai schimbat numele lor românești ce sunt atât de frumoase, și următorii doi Români uitați de sine: Simion *Ardelean*, care de acum înainte se va numì *Andrásy*, (nu cumva va crede sărmanul, că lumea-l va considerà înrudit cu ministrul, ce poartă acest nume?) și George *Câmpianu* din Cluj se va numì Mezei.

— **Un nou comitet bulgar revoluționar în România.** Poliția de siguranță din Brăila a descoperit existența unui nou comitet revoluționar bulgar, care este inspirat de Boris Sarafoff. Un emisar al comitetului central din Sofia anume Iordan Nicolov zis și I. Nicolae din Galata (Albania) a venit zilele acetea în Brăila, unde a colectat însemnate sume de bani în scop național bulgar. Mai mulți bulgari au declarat, că în adevăr au dat banii emisarului lui Sarafoff, dar aceasta numai în scopuri culturale naționale și nici de cum pentru scopuri revoluționare. Iordan Nicolov a fost arestat și probabil, va fi expulsat.

— **Purtarea inelelor.** Arhiereul bisericei gr.-cat. din Eperjes, dr. Ioan Vályi, a dat ordin, prin care oprește pe preoții diecezei sale de a purtà inele, cu escepția acelora, cari sunt insignii ale oarecărei vrednicii răsplătite de autorități mai înalte. Ordinul se bazează pe canoane cari opresc preoților purtarea inelelor după încheiarea căsătoriei și primirea darului.

— **Leac pentru friguri.** Inainte cu o zi sau două de a ne apucà frigurile, vom lua sare amară, căci e mai eftină și o putem găsì aproape la toată casa.

Punem sarea amară într'un pahar cu apă, o clătim bine până se topește și o bem pe nerăsuflate, căci altfel n'are leac.

Este bine să luăm această doftorie pe nemâncate și de mai multe ori.

Când boala a început să ne cuprindă, când au început durerile de cap și tremurul, atunci vom luà chinină sau coajă de stejar.

Vom pune-o într'un păhăruț cu apă și-l bem pe nerăsuflate, ori punem chinina într'o foaie de țigară, facem un cocoloș și-l înghițim într'o lingură de apă.

O doftorie bună e și pelinul, rădăcină ori foi, cât mai multe pisate cu muchia de topor; vom pune într'un vas cu apă să se plămădească vre-o zece ore și când încep fiorii, strecurăm și bem un pahar din apa astfel pregătită.

Și dacă frigurile n'or încetà.

Fă de mai multe ori așa.

— **Mulțămită publică.** Biblioteca Reuniunii noastre s'a înmulțit în timpul din urmă cu următoarele cărți dăruite și anume: dl asesor consistorial Moise Lazar a dăruit »Bibliotek der Unterhaltung und des Wissens« pe anii 1881, 1882, 1883, 1884 și 1886, cum și alte 6 cărți în limba germană; referentul conzistorial dl Petru Ciora »Tribuna« pe anii 1885, 1886 și 1887; dl dr. At. Marienescu, membru al »Academiei Române:« »Cu paloșul«, poveste vitejească, »Chipuri și graiuri« din Bucovina, »Robinson în țeara românească«, Povestiri din copilărie, Notițe despre Bucovina, Dela hotară, Naționalitatea de Nordau, Niță Painjen, monolog de Brediceanu, Poezii noue, de Zamfirescu, Merinde dela școală, de dr. G. Popa. Parapleul st. Petru, Pribeag, de I. I. Schiopul, Oare de petrecere, Cântece nr 2 și 3 din bibl. »Floarea albastră«, Quatrene, epigrame humoristice, Regulament de serviciu militar, Carte de instrucțiune militară și în fine onor. redacție a »Telegrafului Român:« Crestomație pentru toți Românii, de G. Coșbuc, Ioan Botezătorul, Novele și Schițe, de I. Pop-Reteganul, Studiu din istoria dreptului roman, Floricele de câmp, Deputații nostri, — cărora îndreznim a le aduce cele mai sincere mulțămite ale Reuniunei noastre. Sibiiu, 25 Iunie 1906. Victor Tordășianu prez. Stefan Duca notar.

— Ne împlinim plăcuta datorință de a exprimà și pe această cale adânc simțita mulțumită și recunoștință a Reuniunei noastre agricole onorabilei direcțiuni a Institutului de credit și economii »Albina« cum și adunării generale a acesteia pentru ajutorul de 200 cor., votat pe anul curent. Sibiiu 20 Iunie 1906. Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«. Pantaleon. Lucuța prez. Victor Todașianu, secret.

— **Contra »Qidium«-ului** în loc de prav de sulfur, să presărim viile noastre cu hepar sulfuric. Influența e repede, sigură. Un kgr. cu îndrumări costă 64 fil. și se poate căpătà dela *Mayerfi Zoltán*, fabricant de material de stropire, în Kecskemét.

— **Corecții** pe hârtie calitate foarte fină 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpătà în Libraria lui *Ingusz J. și fiul* Arad.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minoriților.

PARTEA LITERARĂ.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Concursuri pentru premii.

1906.

(Urmare).

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare.

1. Teritoriul colonizațiunii romane în țerile din dreapta și din stânga Dunării de jos.

2. Teoriile vechi și nouă despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu.

3. Migrațiunea popoarelor în țerile dunărene și înrâuririle reciproce dintre barbari și elementului roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înființarea Imperiului bulgar.

4. Românii și Bulgarii în timpul Imperiului bulgar și al celui româno-bulgar și relațiunile lor cu popoarele din stânga Dunării.

5. Originile Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștiinșios al izvoarelor antice și și medievale; autori, inscripțiuni, documente și ori ce resturi ale vechimii, utilizându se și utoponimia, limba și în genere ori ce fântână ce ar puteà contribuì la lămurirea cestiunii.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septemvrie 1906.

II. Premiul Statului Lazăr, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907, prin secțiunea științifică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cercetări originale asupra prelagrei în vederea etiologiei și combaterii boalei. — (Deciz. 26 Martie 1902).

Lucrarea va cuprinde:

1. Izolarea meteriile toxice ale porumbului stricat.

2. Determinarea varietăților porumbului și a gradului de alterațiune, precum și a altor condițiuni în cari se desvoltă acele materii toxice.

---

făcu cruce, își blăstămă lașitatea, alergă desculț și în neglige la ușa guvernantei.

— Rosalia Carlovna! — zise clănținându-i dinții și bătând la ușă. — Car...lovna Ro...ro...zalia... Dormi?.... Mi-e rău... dă-mi picături!

Nici un răspuns. Tăcere complectă.

Fi bună, nu înțelegi? Te rog frumos!... La ce această ceremonie, când cine-va e bolnav? Nu crezi cumva...

— Te voi spune soției dtale... Dta conturbi liniștea unei fete oneste. Când eram la baronul Anzic și veneà noaptea la ușa mea, înțelegeam ce chibrit dorește... i-am și spus baronesei... Eu sunt femeie cinstită!

— Să-ți ia dracu cinstea! Mi-e rău, vreau picături!

Înțelegi? Mi-e rău!

— Soția dtale e o damă cum trebue, onestă și dta trebue s'o iubești. Nu voesc s'o înșel!...

— Ești o proastă, ce vorbești! Ințelegi — ești o proastă!

— Vacsin se răzimă de ușe, își încrucișă brațele de pept și așteaptă să-i treacă frica. N'avea curaj să se reîntoarcă în odaie, unde fâlfâià lumina candelei, și unchiul său își înholbă din pervaz ochii spre el — dar era zadarnic să stea și înaintea ușei guvernantei, așa cum era mai mult desbrăcat. Ce să facă dară? Ciasornicul bătu oarele două dar frica lui tot nu se domolea. Coridorul era întunecos și din toate colțurile se înholbau spre el umbre negre. Vacsin se îndreaptă spre ușă și atunci simți deodată, că cineva i-a tras cămașa și i-a atins umărul.

— Perire și iad!... Rosalia Carlovna!

Nici un răspuns. Vacsin așa fără precugetare puse mâna pe cleanță, deschise ușa și se uită în odae. Nemțoaica cinstită dormea liniștit. Lampa mică lumina conturile corpului bine nutrit, care transpirà sănătate. Vacsin întră în odae și se așeză pe un dulap, aproape de ușă. In apropierea unei ființe viețuitoare se simția mai bine, chiar și dacă aceasta dormea.

Și această nemțioaică doarme liniștit, se gândea în sine. Voi ședea cât-va timp aici și când se va luminà de ziuă mă voi duce... Acum și așa răsare soarele de timpuriu.

Așteptând zorile zilei Vacsin se încolăcì pe dulăpior și răzimându-și capul pe mână se adânci în gânduri.

— Curios lucru e nervositatea! Om cu mintea clară cum sunt eu... și cu toate acestea... la dracu, mi-e și rușine!

Și cum sta acolo, ascultând respirația regulată a Rosaliei Carlovna, se liniștì de tot și adormì...

Dimineața la oarele șese sosì soția lui Vacsin și negăsând pe soțul ei în odaia de culcare, se duse spre odaia guvernantei, cu intenția să-i ceară bani mărunți, ca să plătească trăsura. Când întră în odae îi se înfățișă scena următoare:

In pat dormia Rozalia Carlovna, din cauza căldurei era într'o situație cam desordonată, de tot descoperită; la distanță de 3 metri de ea, încolăcit pe dulapior ședea soțul ei, ca un sfânt și sforăia. Era desculț, în neglige. Ce va fi zis soția la aceasta, și ce mutră va fi făcut bărbatul când s'a deșteptat, las s'o povestească alții. Eu nu sunt în stare. Trad. de *Malmira*.

3. Stabilirea acţiunii patologice a acelor matoxice.

4. Stabilirea legăturii între substanţele vătămătoare ale porumbului şi pelagră.

5. Stabilirea specificităţii pelagrei şi a substanţelor specifice active contra acestei boale.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 1 Septemvrie 1906.

III. Premiul Adamachi, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1907, prin secţiunea literară, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Inrâuririle curentelor străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române în secolul XIX. — (Deciz. 3 Aprilie 1902).

Lucrarea se va face după următorul program:

Starea culturală a ţării la sfârşitul secolului XVIII.

Elementul slavon şi elementul grecesc în limba vorbită şi scrisă.

Invăţământul public şi privat sub înrâurirea grecească.

Manifestarea curentului francez la noi în educaţiunea claselor superioare.

Văcăreştii şi poezia lor, Cum se învaţă limba românească? Mişcarea literară sub domnia lui Caragea Vodă. Teatrul dela Cişmeaua roşie şi Domniţa Radu.

Alexandru Suţu Vodă şi eforia teatrelor din ţară.

Gheorghe Asachi Gheorghe Lăzăr. Şcoala românească şi începuturile ei.

Eliade-Rădulescu. Tipografiile române şi cărţile bisericeşti şi didactice.

Curierul românesc şi Albina Moldovei. Societatea filarmonică din Bucureşti şi Iaşi. Eliade, Câmpineanu, Aristia, Asachii. Inceputurile teatrului român. Scriitori şi traducători dramatici.

Limba oficială, limba literară şi limba vorbită. Primii poeţi şi primele poezii.

Curierul de ambe-sexe. Teatrul străin şi teatrul român. Lupta pentru statornicirea progresului scenei naţionale. V. Alexandri, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu. Mişcarea literară în Moldova. Scrieri şi publicaţiuni.

Repertoriu. Actori. Rezultate obţinute.

Inrâurirea educaţiunii date tinerimii române în Francia şi Germania asupra culturii naţionale.

(Va urmà).

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Anuarul XXX al gimnaziului român gr. or. din Brad, redactat de Dr. Pavel Oprişa, director. Cuprinde: Noţiuni de poesie poporală« de prof. Traian Suciu. Limba lasă de dorit.

Lucrarea a fost însă premiată cu 160 coroane din fondul »Dr. Iosif Hodoşiu«.

Reprezentanţa, ce supraveghiază şi conduce gimnaziul, stă din 72 de membri.

Din statistica şcolară reese, că s'au înscris în cele patru clase inferioare, 153 de elevi, cari cu sfârşitul anului au arătat următorul progres în studii: notă foarte bine 31, bine 48, îndestulitor 57, neîndestulitor din un studiu 23, din 2 studii 10, din mai multe studii 17.

Biblioteca gimnaziului constă din 3199 opuri în 3236 tomuri în preţ de 10,799.

Din fondul mesei studenţilor au primit prânz cinci inşi, s'ă dat ajutor la 14 şcolari.

Fondul mesei studenţilor e de 19,000 coroane 49 fil.

Fondul elevilor morboşi are capital de 11,300 cor. 57 fil.

Fondul »Dr. Iosif Hodoşiu« e de 4511 cor. 16 fil. Biblioteca şcolarilor săraci constă din 131 cărţi, dintre cari în decursul anului s'au dat elevilor săraci spre folosire 72 de manuale.

La sfârşit se publică numele marinimoşilor contribuenţi la diferitele fonduri ale gimnaziului.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Licitaţiune minuendă.

Pe baza planului şi proiectului de spese încuviinţat de Ven. Conzistor gr.-or. român din Arad, nr. 4179—1906, de din 3/16 Iul. a. c., se *escrie licitaţiune minuendă* pentru edificarea din piatră a unei biserici nouă în *Guravăi* (Protopresbiteratul hălmagiului, Nagy-Halmágy), cu *preţul de esclamare:* 8755 cor. 02 fil.

Licitaţiunea se va ţineà la 27 Iulie, 9 August a. c. orele 8 a. m. în localitatea şcoalei din Guravăi sub prezidiul protoprezbiterului tract. Reflectanţii vor aveà să depună la începutul licitaţiunei vadiul de 10% din preţul esclamării în bani.

Oferte în scris nu se primesc fiind liciteţia verbală.

Licitanţii nu pot pretinde nici un fel de diurn ori spese de călătorie pentru participare.

Planul, proiectul de spese şi condiţiunile de licitaţie se pot vedeà la epitropul bisericii, dl Pavel Căprariu în Guravăi (Staţiune de calea ferată).

Guravăi, la 13/26 Iulie 1906.

Comitetul parohial.

Bursa de mărfuri şi efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 29 Iulie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7·43 — 7·44
Secară pe Octomvrie	7·71 — 7·72
Orz pe Octomvrie	6·35— 6·36
Cucuruz pe Iulie	6·27— 6·28
Cucuruz pe 1907	5·27— 5·28
Grâu pe Aprilie 1097	6·32— 6·33

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7·48 — 7·49
Secară pe Octomvrie	7·74 — 7·75
Ovăs pe Octomvie	6·39— 6·40
Cucuruz pe Iulie	6·31— 6·32
Cucuruz pe 1907	5·27— 5·28
Grâu pe Aprilie 1907	6·59— 6·60

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 115—116 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 122—123 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 124—125 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—130 fil. Uşori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Deschidere de cancelarie de notar public.

Activitatea mea de notar public cu ziua de azi *am început-o:*

Cancelaria mea: strada Fábián, în casa mea proprie de sub nrul 6, parter.

Ore oficioase: a. m. 1/2 9—12 ore. d. p. 1/2 3—6 »

Substitutul meu:

Dr. Szabó István.

Arad, 24 Iunie 1906.

Dr. **Mülek Lajos,**
notar public regesc.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiţi medici, e însuşi mătreaţa, cei ce sufăr de acest morb în timpul cel mai scurt devin pleşuvi, dooare-ce mătreaţa slăbeşte perii şi uscă rădăcinele părului. Nenumăraţi medici experţi din patrie şi străinătate recomandă **„spirtul de păr PETROLIN“**, despre ce prin epistole de recunoştinţă se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea **p ă r u l u i**, şi ori ce alt morb de cap si în mod avantagios ajută la creşterea de nou a părului. **La cumpărare să fiţi cu băgare de samă la simbolul de mai sus.** Ori ce alt spirt adus în circulaţie e numai o imitare şi falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria şi laboratorul de cosmetică **K o r á n i** şi **W a c h s m a n n, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia **Földes Kelemen.** Se poate căpătà şi în prăvălia de toalete alui **Hegedüs Gyula.**

Stabilimentde hydrotheraphie:

Wällischhof

staţiunea de tren şi postă Brunn-Maria-Enzersdorp, 30 min. departe de Viena.

Aranţiament modern

(pe lângă hydrotheraphie complectă, băi de soare, de aer, de acid carbonic şi electric, massage, electrizare, gimnastică suedă, dietetică individualizată etc.)

Preţuri moderate.

Cu prospecte şi informaţiuni mai detailate stă la dispoziţie direcţiunea şi medicul-şef al stabilimentului: **Dr. Marius Sturza.**

Caut un concipist

cu pracsă bună. Postul se poate ocupà numai decât. Reflectanţii să se adreseze de adreptul la subscrisul. **Dr. Virgil Olariu,**
advocat în Deva.

Glöckner József

Spălătorie chiemică şi atelier de oo o o văpsit de haine. o o oo

Seghedin, strada Iskola n-rul 27. Timişoara-cetate. str. Hunyadi 6.

Curăţeşte şi vopseşte tot felul de haine pentru femei, bărbaţi şi copii, oo o o rolete şi broderii. o o oo

Comande din provincie se efeptuesc punctual şi prompt.

HACK ENDRE

architect, cu dipolmă şi măestru zidar.

Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

Inainte

de a cumpăra cafea,

vă rog faceţi o probă de cumpărare de

cafeaua prăgită de Palermo

ce atât pentru cafeaua cu lapte, precum şi pentru cea neagră e ceva fenomenal de fină, gustul şi mirosul e neîntrecut, nevătămătoare pentru nervi şi pe lângă toate acestea e foarte spornică şi bogată. In toată săptămâna prăgire proaspătă de două-ori; împachetare de 1/4 şi 1/2 klgr. se poate căpăta esclusiv

la băcănia lui

Dürr Gusztáv

ARAD

vis-à-vis cu primăria oraşului.

Feriţi-vă de commis-voiajiuri. Fie-care pachet e provăzut cu numele firmei mele şi cu sigilul meu de cusutor.

Doamnelor!

Prăvălia mea din strada Deák Ferencz nr. 30 **am strămutat-o tot în aceaşi stradă în celalalt şir de casă nr. 2,** lângă hotelul »Vass«. Cer încrederea onoraţilor doamne şi pe mai departe. La mine se pregătesc corsete după modă şi toate cele trebuincioase pentru a da unei femei o talie frumoase şi elegantă.

Cei din provincie, pot cere îndrumări.

Cu toată stimă

Pilcz Irma, Arad

Deák Ferencz-u. 2.

Cine vrea să cumpere

ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbaţi pentru femei şi copii

precum

în piele colorată

pe lângă preţurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se câştige în prăvălia lui

Czernóczky Mihály

călţunar pentru bărbaţi şi femei

Kossuth-utcza nr. 67 şi Boros Bénitér nr. 2.

Raderea de prisos!

Cine voeşte se economisescă banii, cine voeşte se cruţe timpul, cine nu voeşte se o o fie espus la vre-o boaldă de piele. o o acela se rade

cu „RASOL"

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2·40 Cor. In provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit, Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregăteşte şi trimite

„RASOL" Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váczi-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— *Vânzătorilor dă concesiune.* —

Cel mai bun mijloc pentru stârpirea părului

e **„RASOLIN"**-ul

foarte recomandat damelor,

Preţul unui borcan 2 Cor. în provincie 2·50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Uni- o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL" Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váczi-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Prăvălie artistică pentru instrumente medicale, optice şi bandage.

Deutsch Mihály

ARAD

Andrássy-tér, Kiss-palota.

Edificat la 1888. **Schiller József** Edificat la 1888.

Atelier de articole aurite, oglinzi şi rame pentru icoane

Szeged, Petőfi Sándor súgár-út 11/a.

Primesc spre efeptuire pe lângă preţurile cele mai avantagioase:

Lucruri de tot felul: Rame pentru icoane şi oglinzi din lemn, făcută după plan, în modul cel mai artistic.

Aurituri ce se poate spăla pe icoane vechi şi noi şi rame de oglinzi. Infrumseţări de sculpture, de palate, hotele şi cafenele. — — —

Aranjament pentru biserici, precum

Infrumseţări de altare, anvoane, babtisterie, steaguri, feşnice, catafalce, cupole, felinare, cruci şi icoane.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu şi de spirt

căldările

mele cele mai nouă şi de construcţia cea mai nouă, brevetate, făcute după sistem propriu.

Preţuri solide şi fixe.

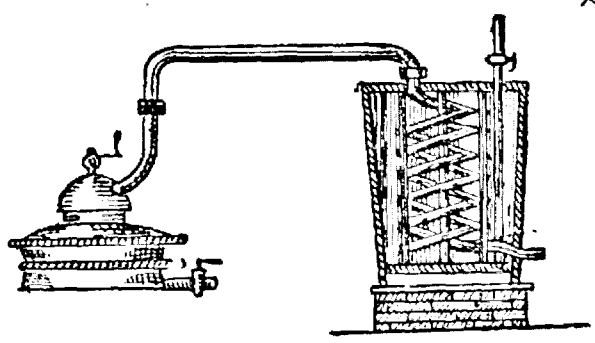

Afară de căldările de fiert rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Ţin totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comande mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu preţul cel mai eulant. Trimet franco preuri curente ilustritate.

MILAN T. IOVANOVICI, căldărar

UJVIDÉK, strada Lázár nr. 14.

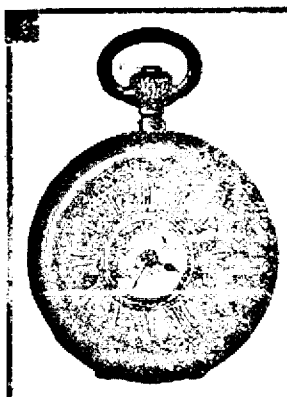

CELE MAI BUNE OROLOAGE

cele mai solide şi cele mai după modă **juvaiericale** atât pe bani gata cât şi

ÎN RATE

pe lângă chezăşie de 10 ani şi preţuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privinţă în întreaga Ungaria:

Brauswetter János

orologier — Szeged.

Se trimit CATALOAGE cu 2000 chipuri în cinste şi gratuit.

Corespondenţele să se facă în cât se poate în limba maghiară, germană sau franceză.

Proprietarul

unei maşini de călcat

cu o putere de 8 cai

pe sesonul trierării

caută trierare.

Detaliuri **la Berta Testvérek** sau **Kossuth-utcza nr. 46,** Arad.

T. C. WINTDRHOFF, Düsseldorf
Fabrică cu brevet »Hannibal« de firez pentru cercuri şi rame (cadre),

HENRY EISELT, Töplitz-Schönau
Fabrică cu brevet »Graual« pentru condesarea lespezilor de fer (metal) şi »Magnesit«,

LATTERMANN-FABRICĂ
de cuptoare cu brevet, care se pot umplea cu prav de firez,

GEBR. MÜNZ, Nürnberg
Fabrică de cretă şi requizite de scris,

METZELER & COMP., Wien
Fabrică specială pentru gumi-elastic.

CARL FINGADO, Nürnberg şi Karlsruhe
Firmă pentru exportul hemeiului, şi

FORSTNER JOZSEF, Budapest
Fabrică cu brevetă »Ibis« pentru scubitoare de prav higienice

Reprezentanţii pentru UNGARIA-DE-SUD

Telefon 582. **Pollák és Szalay** Telefon 5 2.

cancelaria specială pentru industrie artificială a reprezentanţei

în Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.

Catalog se trimite gratis şi deslusiri se dau fără taxă.

Agenţi isteţi se primesc cu rabat mare.

Fiecare damă

ştie că BORAXUL este de ani îndelungaţi cel mai perfect leac pentru îngrijirea feţei şi a mânilor. Pe baza acestor fapte şi încercări adeverite mi-a succes să fac din BORAX

Crema borax şi Sapunul borax

ce întrece ori ce cremă apă, unsoare şi săpun făcută spre acest scop. — Afară de aceasta despre efectul bun al acestui leac minunat în scurt timp au primit mii şi mii de epistoale de mulţumită şi recunoştinţa. După folosirea unui borcan trece ori ce pată de pe faţă şi dă o faţă curată.

Preţul unui borcan de CREMA BORAX ungurească de toaletă 80 fileri.

Preţul unui bucată de SAPUN BORAX ungurescă 80 filéri.

BORAX UNGURESC pentru toaletă se capătă cutia cu 15, 30 şi 75 fileri.

Pregătitorul Mondlicht Bernát
farmacist cu diplomă.

Magazin principal **„RÁKÓCZY DROGERIA"**

BUDAPEST, József-körut 32/a.

Fabrică de casse de bani şi tresore a lui

GELLÉRI ÉS SCHULLER

Budapest, VII., Dob-u. 63.

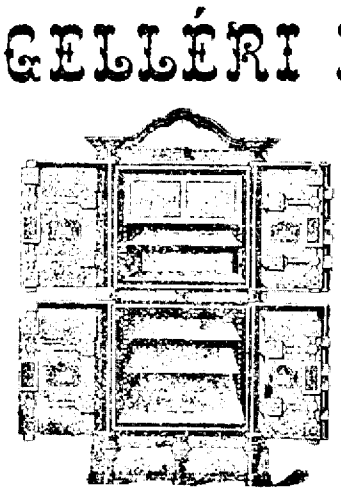

Se fabrică: casse de bani scutite de foc şi spargeri, pixe de bani pentru biserici, dulapuri (scrine) pentru biblioteci şi păstrarea documentelor, pentru matriculanţi, odăi şi scrine cu păreţi îmbrăcaţi în otel.

Mare magazin permanent.

Catalog gratis şi franco.

Cel mai mare galonar de mobile şi podoabe femeieşti din ţară.

INDUSTRIA NAŢIONALĂ!

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, creţuri, fireturi de perdele şi draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, reţele de pat, galoane şi ciucuri pentru care funebre:

FRANKEL JAKAB

SZEGED

STABILIMENTUL DE INDUSTRIE: IPAR-UTCZA 1.

Să sprijinim industria naţională!

SERVICIU REPEDE, PROMT ŞI IEFTIN!

Tipografia George Nichin, Arad.